

Barbara Otwinowska

"Między Krakowem i Przemyślem: o małopolskich rybałtach i ludowym charakterze literatury sowiźrzalskiej", Stanisław Grzeszczuk, Przemyśl 1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/38, 109

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ GRZESZCZUK Stanisław: Między Krakowem i Przemyślem. O małopolskich rybałtach i ludowym charakterze literatury sowiŕrzalskiej. W: Z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej. Przemyśl 1969 s. 25-52.

W pierwszej części artykuł prezentuje fragmenty tekstów sowiŕrzalskich związane z Przemyślem /literatura sowiŕrzalska podawała bowiem najczęściej autentyczne nazwy topograficzne, dodając im tylko zaprzeczony koloryt lokalny/. Ten autentyzm i regionalizm wyrażały plebejski charakter literatury sowiŕrzalskiej, która nie ukrywała swych związków z Podgórzem/krąg:Kraków-Przemyśl-Biecz/ i wędrownym trybem życia twórców. W dalszej części artykuł omawia inne rysy plebejskiej genealogii tekstów sowiŕrzalskich, zwłaszcza świadectwa niepewnej społecznie i materialnie doli sowiŕrzałów, ich buntowniczego stosunku do hierarchii uporządkowanego świata warstw wyższych lub bardziej społecznie stabilnych.

BP/38

B.O.

/II/ STARNAWSKI Jerzy: Światowa sława Orzechowskiego. W: Z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej. Przemyśl 1969 s. 17-24.

Artykuł ukazuje dwa, stosunkowo mało dziś znane, utwory Orzechowskiego, które dały w XVI w. ich autorowi światową sławę oraz wprowadziły go do europejskich antologii retorycznych. Są to: "Mowa na śmierć Zygmunta I" i list do weneckiego wydawcy tejże, Pawła Ramusia z 1549 r. "Mowa" wyraziście ukazuje postać zmarłego króla na tle dziejów dynastii jagiellońskiej oraz konterfektów znacniejszych senatorów Zygmunta Starego. Dzięki tej szerokiej historycznej i malarskiej kompozycji oraz dzięki znakomitemu stylowi "Mowa" po pierwszej edycji krakowskiej została przedrukowana przez Ramusia w Wenecji, a następnie wciągnięta do antologii "Orationes clarorum hominum", przedrukowywanej następnie w wielu innych krajach. Również korespondencyjny dwugłos Ramusia-Orzechowskiego funkcjonował w licznych antologiach jako wzorzec humanistycznej epistolografii.

BP/38

B.O.